

Расправе око тога има ли, и у којој мери корупције у здравству, најчешће наилазе на негирање у лекарским круговима и уз обавезну констатацију да је реч о „појединачним“ случајевима. Најновије хапшење угледног стручњака, неурохирурга у Клиничком центру Србије, шефа Јединице за експерименталну хирургију Института за неурохиргију, проф. др Еугена Славика, због сумње да је од оца оболелог десетогодишњег дечака тражио 500 евра мита, кад је реч о корупцији у здравству, уверљиво говори да је „дара прешла меру“. Иначе, реч је о сиромашној породици, која је додатно притиснута тешким проблемом, болешћу детета. Ствар је утолико гора што се све догађа у време Божићних празника, када нас сви, од званичника, до верских поглавара, позивају да свима у окружењу поклонимо пажњу, љубав, позитивне емоције, солидарност, благородност, да усмеримо своју пажњу и саосећања на патње оних који зависе од помоћи других, да помогнемо болеснима и унесрећенима. Шта рећи? Тужно, да тужније бити не може.

Наши лекари, углавном код оваквих случајева, мудро ћуте. Не осећају се надлежним. Лекарска комора, чије формирање је кренуло еуфорично, биће, говорили су тада лекари, решење свих проблема пацијената, сузбиће се и корупција и немар и јавашлук. Резултат видимо. Додуше, каса те асоцијације је јако брзо успела да достигне 5,5 милиона евра. Од новца за лиценце и чланарине, које се прикупљају по рецепту старе добре КПЈ. Тачније, чланарина није фиксна, као што је то најчешће уређено код сличних асоцијација у већини развијених европских земаља, већ се од плате лекара „скида“ аутоматски и то процентуално! Финансијски послови, нема сумње, иду им од руке.

Када је реч о одговорности, друга прича. Комора се, код случајева попут проф. Славика и сличних, не сматра надлежном. Кажу, кад се састане Суд части, а формирање се отегло у недоглед, па ће онда сачекати истражне радње и тако редом. У међувремену, све је на чекању.

А како би и били надлежни кад је ствар системске природе. Постоје чланови Закона о здравственој заштити и Закона о здравственом осигурању који су озаконили корупцију. Јасно је и врапцима на грани да, ако постоји могућност да се на Листи чекања „прескочи“ редослед, уколико се плати, врата корупцију се отварају. Ко контролише

Листе чекања? Засада, нико. Тек ту и тамо, по неки Интернет поклоник погледа ту листу и има шта и да види – неки чекају по три, четири, пет година. Немају паре да плате. Какав је то лекар који процењује да чекање на операцију, на пример, кука, у трајању од пар година, може проћи без последица по здравље? Или том лекару треба узети лиценцу, или операција није ни потребна. Нешто од тога сигурно.

Здравство, иначе, има хиљаду и један изговор зашто није урађена информатизација. Тако је вешто остало ван фискалног система, али и ван пореског система. Пацијент нема начина да добије уредан рачун који признаје пореска управа. Дакле, ако би послодавац желео да помогне запосленом да плати трошкове лечења, што би требало да је легитимно и легално, нема начина да то уради, нема начина да правда утрошена средства, јер – паре се дају „на руке“, у „кешу“, без пратећих папира и било каквих доказа.

Тако смо сви увучену у игру корупције. Пацијенти и чланови породице који пристају да плате (имају ли уопште избора?), лекари који траже новац, али и држава која се понаша као да проблем не постоји. Нојев синдром је и иначе омиљен на Балкану.

Да подсетимо, Светска банка је 17. јуна 2007. објавиле резултате свог истраживања, према којем је Србија ЧЕТВРТА земља у свету по степену корупције у здравству. „Стратеџик маркетинг“ је за потребе НУНС-а, радио обимно истраживање о томе у којим професијама је корупција највише присутна. Резултати су објављени маја 2007. у публикацији „ Досије медији“, а у врху по корумпираности нашли су се политичари, судије и лекари!

Такође, још 2005. на сајту Међународне лиге за људска права, баш на Светски дан здравља (шести април) освануо је извештај двојице угледних светских истраживача, професора са париске Сорбоне о стању у српском здравству. Истраживање су радили проф. др Жоао Хубрехт, правник по струци и проф. др Борис Најман, економиста. Обојица слове за угледне стручњаке када је реч о проблемима функционисања друштвених сервиса – школство, здравство, социјална заштита, у земљама у развоју. Уз велику помоћ наших лекара и стручњака, ова двојица истраживача настојали су да „сниме“ стање у српском здравству, а наслов њиховог извештаја све говори: „Дискриминација и корупција, системске грешке српског здравства“. Наравно, одмах смо негирали те налазе. Странци не познају довољно наше специфичности, радили су то само пар седмица и томе слично. Стицајем околности, аутор ових редова имао је част да се лично упозна са проф. Најманом, који је, између осталог, наше горе лист и одлично говори српски те није имао никакав проблем да „разуме“ наше прилике у

сваком погледу. Уз то, као професор најугледнијег универзитета на свету, био је крајње добронамеран, па је утолико мање схватљива одбојна реакција надлежних на упозорења у заједничком извештају који је радио у сарадњи са својим колегом, правником.

У Министарству здравља, на упозорења да је корупција у здравству узела маха, углавном кажу да „корупције у здравству има мање него што се о томе прича“. Да ли је тако?

Чињенице су неумољиве: у марту 2007. у КБЦ Звездара ухапшен је др Драган Станковић (51), шеф одсека на Одељењу геријатрије. Он је осумњичен да је од породице тражио 750 евра да би једну пацијенткињу примио на одељење. Лисице на руке стављене су и гинекологу др Милошу Р. (39), лекару специјалисти ГАК у Вишеградској, који је осумњичен да је од пацијенткиње тражио 200 евра да би обавио абортус. Др Љиљана Томовић, неуролог са ВМА, ухапшена је због сумње да је примила мито. Она је осумњичена да је пацијенту издала лажну лекарску документацију, наравно за новац, на основу које је његов одлазак у затвор на издржавање казне одложен. Примера има још. Они који дуже памте сетиће се да су 2002. лекари анестезиолози на Институту за гастроинтестиналне болести одбили да учествују у операцијама, јер хирурзи нису делили са њима део “колача”. Да је “ђаво однео шалу” довољно је погледати сајтове штампаних и електронских медија. Конкретно, поводом чланка о хапшењу др Славика, на сајту *Блица*, посетиоци су за пар сати поставили више од 115 коментара. Све гори од горега. Лична искуства. Читају ли то ПР штабови министарства здравља, унутрашњих послова, правосуђа? Уколико не читају, време је да почну.

Економска криза ће бар у једном имати позитивне ефекте – мање је пара, а све више оних који имају мало грађанске храбрости да се побуне против пљачке коју, уз “малу” помоћ коруптивних одредби закона, следбеници Хипократа, систематски спроводе већ годинама, и то без икаквих последица. Најзад, сетимо се оних девојака које су, занете пљачком београдских продавница у време демонстрација и саме кренуле да “набаве” по неки пар патика и одеће. Шта се догодило? У рекордном времену полиција их је ухапсила на основу видео снимка начињеним мобилним телефоном, а који се обрео на сајту You Tube-а. Хоће ли обични грађани почети да користе своје мобилне телефоне, има их више него становника, да начине по неки снимак када лекар покуша да наплати услугу за коју, иначе, већ прима плату. Можда на You Tube-у ускоро нађемо снимак који би полицији могао бити од користи?

Живимо у информатичком друштву, те савремене технологије нису више само

Корупција у здравству и како је искоренити

Пише: Зорица Д. Марковић
петак, 09 јануар 2009 20:08

привилегија стручњака за скупу дијагностику. На пример, већ свакодневна стварчица коју користимо може послужити и у борби против корупције, проскрибованог друштвеног зла, против којег смо, као и против тероризма, дужни да се боримо.